

KESKKONNAMINISTEERIUM

Ain Valdmann
Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
kommunaal@tallinnlv.ee

Teie 23.03.2022 nr 10-10/690-1

Meie 21.04.2022 nr 7-
12/22/1347-2

Seisukoht Seewaldi valgala sademevee kollektori
rajamise keskkonnamõju hindamise programmi
kohta

Austatud härra Valdmann

Tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) §-le 15¹ esitasite Keskkonnaministeeriumile seisukoha andmiseks Seewaldi valgala sademevee kollektori rajamisega kavandatavate tegevuste keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi eelnõu (töö teostaja OÜ Hendrikson & KO, töö nr 21004122, versioon 01.03.2022).

KMH algatati Tallinna linnas asuva Seewaldi valgala uue kollektori ehitusprojekti koostamisele. Projektiga kavandatakse rajada uus kollektor DN1400, settebassein ja ülepumpla (võimsusega 1800 l/s) ning äravoolukraav. Uue kollektori rajamisega soovitakse lahendada reoveekanalisatsioon Hipodroomi kvartalist kuni Mustamäe tee 4 kinnistul paikneva ühisvoolse kollektorini. Lisaks kavandatakse rajada hooldusteed ja ehitada ümber olemasolev kergliiklustee kavandatava äravoolukraavi parema ületamise tagamiseks. Perspektiivis soovitakse projekteeritava sademeveesüsteemiga liita ka ülejäänud Seewaldi kollektori valgala alamvalgalasid.

Keskkonnaministeerium on tutvunud kõnealuse KMH programmi eelnõuga ning märgib, et ministeeriumi hinnangul ei ole KMH programm piisav ning palume järgnevate märkuste ja ettepanekute osas dokumenti täiendada:

1. Kavandatud tegevuse planeerimist looduskaitsealustele liikidele elupaiku pakkuvale ja keset Tallinna linna asuvale Merimetsa rohevõrgustiku alale (roheala koos rannaniidu ja roostikuga) ja sealsetele looduskaitsealustele liikidele tuleb äärmiselt põhjalikult hinnata ning maandada kavandatud tegevusega kaasnevad negatiivsed mõjud, mis võivad mõjutada selle rohevõrgustiku ala terviklikkust, säilimist ja toimimist ning kaitsealuste liikide elutingimusi. Väärtuslik roheala keset linna on miski, mis vajab hoidmist ja kaitsmist. Linnaliste rohealade olulisust nii linnalise elurikkuse kaitsmise kui ka kliimamuutustega toimetuleku ja linnakeskkonna kvaliteedi tõstmise kontekstis rõhutavad Euroopa roheline kokkuleppe alla kuuluvad kliima ja elurikkuse algatused (ELi elurikkuse strateegia aastani 2030, EL kliimamuutustega kohanemise strateegia aastani 2030, Euroopa kliimamäärus).

Teeme ettepaneku tõsiselt hinnata kavandatud tegevuse raames nn looduspõhiste sademeveelahenduste laiemat kasutamist. Seda lähenemist toetavad ka Tallinna linna olulised arengudokumendid: „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava 2030“ (edaspidi Tallinna kliimakava), Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 ning ka Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030. Hiljuti ÜRO Keskkonnaassambleel kinnitatud resolutsioon „*Nature-based Solutions for supporting sustainable development*“ ehk „Looduspõhised lahendused kestliku arengu edendamiseks“ toetab linnaliste looduspõhiste lahenduste edendamist, mis aitavad lahendada paljusid eri valdkonna väljakutseid – elurikkuse kadu, kestlik ökosüsteemide kasutamine, kliimamuutuse mõju vähendamine (liigsadudest ja veetaseme tõusust tingitud üleujutused, linna mikrokliima jahutamine suvistel kuuma ilma perioodidel) ja kliimamuutuste leevendamine ja vastupanuvõime tõstmine, kestlik maakasutus ja veemajandus, äärmuslike ilmaolude vältimine ja nende mõju vähendamine.

Teeme ettepaneku peatükis 5 toodud „Mõju kliimamuutustele“ täiendada ja hinnata lisaks ka kliimamuutuste mõju kavandatud tegevusele. Eesti tuleviku kliimastsenaariumid ja põhiliste kliimaparametrite (sademete hulga kasv, mereveetaseme tõus jm) muutused on kirjeldatud [Kliimamuutustega kohanemise arengukavas aastani 2030](#) ning [Eesti tuleviku kliimastsenaariumites](#). Peamised Tallinna linna mõjutavad kliimariskid on ära hinnatud Tallinna kliimakavas, kus on nt liigsadudest tingitud üleujutused ja sademete hulga kasv hinnatud kui kasvava riskiga kohalikud kliimariskid. Kliimakavas on kirjas, et keskmise mõjuga riskidest avalduvad linna geograafilisest asendist ja linnalisest iseloomust tingituna enim rannikualade haavatavus üleujutustest ja tormidest, soojussaarte teke ning sademetest tingitud üleujutused.

2. Peatükis 1 on toodud kaks keerulist probleemi sademevee juhtimisel Kopli lahte, millele tuleb KMHga leida lahendused. Rõhutame, et lisaks sademevetega merre sattuvatele toitainetele ja fekaalsele reostusele on probleemiks ka saasteainete (sh ohtlike ainete) sisaldus ja reostuskoormused, ka neid ja nende mõju tuleb hinnata.
3. Juhime tähelepanu, et kui soovitakse heitvett merre juhtida, tuleb arvestada ka HELCOMi nõuetega (nt soovitus 28E-5, 23-5-Rev.1 vmt).
4. KMHs kavatakse kasutada EELISes ja KESEs olevaid seire- ja uuringute andmeid (tabel 6.1). Teadaolevalt on Kopli lahte ja sinna suubuvat sademevett juba aastaid uuritud ka Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti tellimusel. Palume KMH koostamisel kindlasti kasutada ka Tallinna linnal olevaid (täpsemaid) andmeid. Samuti juhime tähelepanu, et kalandusuuringute aruandeid ei pruugi leida KESEst ega EELISest, need on saadaval Keskkonnaministeeriumi kodulehelt (<https://envir.ee/elusloodus-looduskaitse/kalandus/uuringud-ja-aruanded>), Kalanduse teabekeskusest (<https://www.kalateave.ee/et/materjalid>), Maaeluministeeriumist jne. KMH koostamisel ei tohiks piirduda vaid Keskkonnaministeeriumi infosüsteemides EELIS või KESE oleva infoga.
5. Uuringutesse tuleb lisada ka kumulatiivsete mõjude hindamine Kopli lahes – st ei piisa ainult lisanduva sadeveekollektori mõjuga (väiksest valglalt), vaid tuleb arvestada juba olemasolevaid koormusi (koguvalglalt) ja lisanduva koormuse koosmõju. Lisaks hoovuste (hüdrodünaamika) modelleerimisele tuleb modelleerida ka veekvaliteedi võimalikke muutusi Kopli lahes seoses lisanduvate koormustega – seda nii tavatingimustes kui ekstreematingimustes, arvestades kliimamuutuste mõjuga (mereveetaseme tõus, valingvihmad jmt).
6. Informeerime, et keskkonnaregister on nüüd uues Keskkonnaportaalis ning keskkonnaregistri praegune korrektne link on <https://register.keskkonnaportaali.ee/register>. Palume lk 38 toodud linki korrigeerida.

7. Lk 8 on toodud neli lokaalse asukoha alternatiivi. Samas lk 17 on kirjeldatud kolme alternatiivi ning toodud, et lõpliku otsuse tegemiseks tuleb koostada kolme variandi võrdlus koos keskkonnamõju hindamisega. Palume KMH programmis üheselt mõistetavalt kirjeldada plaanitava tegevuse alternatiive, mille osas mõjuhindamist läbi viima hakatakse.
8. Lk 8 on kirjas, et puhastuse meetod või tehniline/ökoloogiline lahendus peaks kinni pidama sademevees sisalduva heljumi, mineraalsed osakesed ja mikroprügi, vähendama vee toitainete (lämmastik, fosfor) ja fekaalbakterite (sh võimalike patogeenide) sisaldust. Lisaks on lk 28 toodud, et jäätmekäitluse ja ressursikasutuse mõju osas hinnatakse ehitusjäätmete käitlemise mõjusid ning kirjeldatakse ehitusjäätmete taaskasutusvõimalusi. Samas ei selgu KMH programmist, kas ja kuidas hinnatakse sademevee kollektorist eraldatavate jäätmete edasise käitlemise mõjusid ning kas kirjeldatakse käitlusviise.
9. Lk 13 on kasutatud mõistet „raskemetallid“, korrektne termin on „raskmetallid“. Samal lk on kasutatud sõna „utiliseerima“. Palume asendada sõna „utiliseerida“ jäätmealastes õigusaktides toodud terminiga vastavalt sellele, mis tegevust on mõeldud (näiteks „taaskasutada“).
10. Lk 32 on toodud viide ainult keskkonnaministri 21.04.2004 määrusele nr 21: „Antakse hinnang kavandatava tegevuse vastavusele keskkonnaministri 21.04.2004 määrmuses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeleola omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ toodud nõuetele.“ Leiam, et peaks olema antud hinnang kollektori rajamise ja ka hilisema kasutusetapi puhul tegevuse vastavusele erinevatele jäätmevaldkonna õigusaktidele laiemalt, mitte vaid vastavusele ühes määrmuses toodud nõuetele.
11. Teeme ettepaneku peatükki 3.3 lisada planeeritava tegevuse asukohas levivate põhjaveekogumite seisundite hinnangud 2020. a seisuga. Joonisele nr 3-3 lisada puurkaevude numbrid. Hinnata kollektori ja settebasseini ehitamise ja sademeveekäitluse mõju Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogumi seisundile. Juhime tähelepanu sellele, et puurkaev nr 11508 on rajatud küll hüdrogeoloogilise uuringu puurkaevuna, kuid selle konstruktsiooni ja suure tootlikkuse tõttu on kasutatav veevarustuses ja ühisveevarustuse hädaolukorras.
12. KMHs tuleb käsitleda mõju pinnaveele laiemalt kui vaid mõju Kopli lahele. Kuna KMHga kaalutakse ja hinnatakse alternatiivi, kus sademevesi juhatakse Kopli lahest täielikult välja, tuleb hinnata mõju Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi seisundile. Tegevuse alal paikneb Mustjõgi ning sellest tulenevalt tuleb hinnata ka tegevuse mõju Mustjõe. Alternatiiv 3 kohaselt juhatakse Seewaldi kollektori sademevesi Mustjõe suudmeni ja sealt koos Mustjõe sademeveega merre ning sellest tulenevalt tuleb hinnata Mustjõe ja Seewaldi kollektori sademevee koosmõju Kopli lahele.
13. KMH-ga tuleb välja selgitada ka sademeveega merre suunatavate ohtlike ainete kogused. Mõju hindamisel tuleb uurida Seewaldi kollektoris suunatavate sademevee saasteainete sisaldust, mis võimaldaks välja pakkuda leevendusmeetmed saasteainete suublasse juhtimise vältimiseks.
14. Palume täiendada KMH programmi sademevee fekaalse reostuse vältimise meetmetega, kuna need on olulised probleemid teistes Tallinna sademevee väljalaskmetes. Lisaks käsitleda leevendusmeetmeid sademevee kaudu merre jõudva mikrosaasteainete nagu ravimid ja pestitsiidid, ning mereprügi osas.
15. Peatükis 5 ja 6 on toodud, et KMHga hinnatakse ja analüüsitakse üleujutusega kaasnevat mõju kavandatavale sademevee kollektorile ning puhastussüsteemidele. Sõnastust tuleks täpsustada ja öelda, et keskkonnamõju hindamisel tuleks analüüsida ka üleujutuse mõju vähendamiseks meetmeid (nii seadme töö funktsioneerimiseks kui ka üleujutuse tagajärjel kollektori kaudu keskkonda jõudva reostuse vähendamiseks).

16. KeHJS § 13 lg 8 kohaselt tuleb KMH programmis välja tuua mh eksperdirühma koosseis, kes mõju hindamist läbi viima hakkavad. Programmis tuleb nimetada ja põhjendada, milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga rühma kuuluv isik hindama. KMH programmi peatükis 8 on nimetatud KMH programmi koostanud eksperdirühm (juhtekspert ja projektijuht), aga välja ei ole toodud, milliseid valdkondi ja millist mõju eksperdirühma liikmed hindama hakkavad. Palume KMH programmi täiendada, tuues välja nimeliselt eksperdirühma liikmed ning millist mõju vastav liige hindama hakkab.
17. KeHJS § 13 lg 7 kohaselt tuleb KMH programmis mh esitada ka reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise ning selle tulemuste avalikustamise ajakava. Koostatud KMH programmi tabelis 7.1 (lk 35) on toodud KMH programmi koostamise läbiviimise etapid, aga välja ei ole toodud mõjuhindamise tulemuste avalikustamise ajakava. Palume programmis ära märkida ka eeldatav KMH aruande koostamise ajakava, sh avalikustamine.
18. KMH programmis on toodud, et nii otsustaja kui ka arendaja on Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet. Juhime tähelepanu, et kui otsustaja on ka arendaja, siis ei tohi otsustaja ülesandeid täitev ametnik samal ajal täita arendaja ülesandeid (KeHJS § 9 lg 2).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kaupo Heinma
Asekantsler

Reeli Jakobi, 626 2967, reeli.jakobi@envir.ee
Eda Andresmaa, 626 2987, eda.andresmaa@envir.ee
Raili Kärmas, 626 2858, raili.karmas@envir.ee
Kersti Türk, 626 2809, kersti.turk@envir.ee
Annika Mikomägi, 626 2899, annika.mikomagi@envir.ee
Agne Aruväli, 626 2986, agne.aruvali@envir.ee
Kristel Kibin, 626 0700, kristel.kibin@envir.ee
Kristy Käärid, 626 0742, kristy.kaarid@envir.ee